

Miljøministeriet
Miljøstyrelsen

Udkast til

Natura 2000-handleplan

2022–2027

Skove langs nordsiden af Vejle Fjord

Natura 2000-område nr. N78

Habitatområde H67

Fuglebeskyttelsesområde F45

Titel: Natura 2000-handleplan for N78 Skove langs nordsiden af Vejle Fjord

Udgiver: Vejle og Hedensted kommuner samt Miljøstyrelsen

År: 2024

Forsidefoto: Kystklint ved Vejle Fjord. Fotograf: Henriette Bjerregaard

Baggrundskort: © Styrelsen for Dataforsyning og Infrastruktur

Må citeres med kildeangivelse

Miljøministeriet
Miljøstyrelsen

Indhold

1. Resumé	4
2. Baggrund	5
2.1 Den lovgivningsmæssige ramme	5
2.2 Miljøvurdering af handleplanerne.....	6
3. Gennemførelse af Natura 2000-handleplan for sidste planperiode	7
3.1 Redegørelse for gennemførelse af sidste Natura 2000-handleplan	7
3.2 Foreløbig vurdering af gennemførelse af sidste Natura 2000-handleplan	9
4. Behov for indsatser	10
5. Indsatser fordelt på aktør	12
6. Prioritering af den forventede indsats	13
7. Forventede initiativer og plan for interessentinddragelse	14
Bilag 1: Resumé af offentlige lodsejeres planer for forvaltningsindsatser	15
Bilag 2: Kortbilag	16

1. Resumé

Handleplanen for N78 Skove langs nordsiden af Vejle Fjord beskriver den indsats, der skal igangsættes i Natura 2000-området inden udgangen af 2027 - dog udgangen af 2033 for de skovbevoksede, fredskovspligtige arealer. Natura 2000-området består af F45 Skovområde ved Vejle Fjord og H67 Skove langs nordsiden af Vejle Fjord.

Det overordnede mål for området er beskrevet i afsnit 3.1 i Natura 2000-planen og de konkrete mål i afsnit 3.2. Generelt gælder for dette område, at den samlede forekomst af naturtyper, arter og fugles levesteder i Natura 2000-området, uanset om de er kortlagt, skal være stabil eller i fremgang, såfremt de naturgivne forhold giver mulighed for det.

Målsætningerne konkretiseres i Natura 2000-planens afsnit 4.1 og 4.2 i form af nogle generelle og områdespecifikke retningslinjer for indsatsprogrammet.

Hovedformålet med indsatserne i perioden 2022-27 er:

1. Fokus på mere naturlige processer og naturens robusthed
2. Sikre og forbedre tilstanden af den eksisterende natur og levesteder
3. Bekæmpe invasive arter

Indsatsen i denne planperiode er rettet mod etablering af ny græsning/høslæt, forbedring af hydrologi, bekæmpelse af invasive arter samt indgåelse af aftaler om skovnaturtypebevarende drift og pleje eller urørt skov, indsatser som hver i sær vil understøtte en større biodiversitet. Endvidere er der fokus på vedligeholde eksisterende græsnings- og høslætsaftaler. LIFE Open Woods har til formål bl.a. er at forbedre naturtilstanden i skovene ved genskabelse af naturlig hydrologi, mere dødt ved samt lysstilling af træer. Projektet forløber i perioden 2019-2027. Der iværksættes en forundersøgelse af udtagning af kulstofholdige lavbundsjord. Projektet vurderes at kunne bidrage til større sammenhængende arealer, øget robusthed og give mulighed for mere naturlig dynamik. Udtagningen kan ligeledes være til gavn for bl.a. stor vandsalamander og bæklampret og evt. bidrage til gunstig bevaringsstatus for naturtyperne.

Indsatsen udføres både på offentlige og private arealer i området. Projekter på private lodsejeres arealer gennemføres i videst muligt omfang gennem frivillige aftaler. Der findes blandt andet en række understøttende tilskudsordninger, som kan søges gennem Landbrugsstyrelsen og Miljøstyrelsen, samt midler til Life-projekter som medfinansieres af EU.

Kort med Natura 2000-områdets afgrænsning. Natura 2000-område N78 Skove langs nordsiden af Vejle Fjord består af habitatområdet H67 Skove langs nordsiden af Vejle Fjord og fuglebeskyttelsesområde F45 Skovområde ved Vejle Fjord.

2. Baggrund

Miljøstyrelsen har udarbejdet Natura 2000-planer for 257 Natura 2000-områder, som indgår i den danske del af det europæiske Natura 2000-netværk. Planerne beskriver målene for det enkelte Natura 2000-område og fastlægger de indsatser, der skal ske inden for planperioden 2022–27. Natura 2000-planerne kan ses på Miljøstyrelsens hjemmeside www.mst.dk.

Ud fra Natura 2000-planerne er der udarbejdet Natura 2000-handleplaner for de enkelte Natura 2000-områder. Handleplanerne skal medvirke til at gennemføre Natura 2000-planerne for de enkelte områder. Denne handleplan er udarbejdet af Vejle og Hedensted kommuner samt Miljøstyrelsen på grundlag af Natura 2000-plan for N78 Skove langs nordsiden af Vejle Fjord.

Hver kommune er ansvarlig for de dele af handleplanen, der vedrører kommunens geografiske område på land og kommunens kystnære områder. Kommunerne er ansvarlige for, at handleplanerne gennemføres inden udgangen af 2027. Miljøstyrelsen er ansvarlig for at udarbejde en skovhandleplan for de skovbevoksede, fredskovspligtige Natura 2000-arealer med skovhabitatnatur inklusiv arealer nævnt i skovlovens §28 (herfra omtalt som skovbevoksede, fredskovspligtige arealer). Der skal gennemføres en planlægning hvert 12. år. Den aktuelle planperiode er 2022-2033. Miljøstyrelsen er ansvarlig for, at indsatserne på de skovbevoksede, fredskovspligtige arealer gennemføres inden udgangen af år 2033.

Kommunernes handleplan og Miljøstyrelsens skovhandleplan sammenskrives og udmøntes i denne samlede Natura 2000-handleplan.

Offentlige lodsejere, som ejer arealer i Natura 2000-området, kan vælge at gennemføre Natura 2000-planen direkte i egne planer for forvaltningsindsatser (eks. drifts- og plejeplaner). Der udarbejdes ikke handleplan for de offentlige lodsejeres arealer, hvor de selv udarbejder planer for forvaltningsindsatser, hvorfor data fra deres arealer ikke indgår i selve handleplanen men kun fremgår af bilag 1. Naturstyrelsen ønsker selv at udarbejde plan for forvaltningsindsats for egne arealer, og resuméer af disse planer kan ses i bilag 1. Hvis der er behov for at tydeliggøre ansvarsfordelingen mellem aktører (heriblandt offentlige lodsejere med egne planer for forvaltningsindsatser), tydeliggøres dette i kapitel 5.

2.1 Den lovgivningsmæssige ramme

Den lovgivningsmæssige baggrund for handleplanerne findes i:

- miljømålsloven (lovbekendtgørelse nr. 692 af 26. maj 2023)
- naturbeskyttelsesloven (lovbekendtgørelsen nr. 1392 af 2. oktober 2022)
- bekendtgørelse om kommunalbestyrelsernes Natura 2000-handleplaner (bekendtgørelse nr. 944 af 27. juni 2016)
- bekendtgørelse af lov om skove (lovbekendtgørelse nr. 690 af 26. maj 2023)
- bekendtgørelse om tilvejebringelse af Natura 2000-skovplanlægning (bekendtgørelse nr. 946 af 27. juni 2016)

Det er kommunalbestyrelsen, der er ansvarlig for at gennemføre Natura 2000-planen på de privatejede arealer. Dog er det Miljøstyrelsen, der er ansvarlig for de privatejede, skovbevoksede, fredskovpligtige arealer. Offentlige lodsejere er ansvarlige for at gennemføre Natura 2000-planen på deres egne arealer.

Handleplanen skal ifølge lovgivningen indeholde nedenstående:

- En prioritering af myndighedens forventede forvaltningsindsats i planperioden på baggrund af en opgørelse af behovet for konkrete forvaltningstiltag.
- De forventede initiativer, som myndigheden vil tage for at gennemføre Natura 2000-handleplanen, herunder en plan for interessentinddragelse.
- En oversigt over fordelingen af indsatsen mellem kommunale myndigheder, Miljøstyrelsen og offentlige lodsejere.

- En redegørelse for gennemførelsen af handleplanen for den forudgående 6 års periode (dog 12 års periode for de skovbevoksede, fredskovspligtige arealer), der gør det muligt at vurdere, i hvilket omfang Natura 2000-handleplanen er gennemført for den forudgående periode.

Handleplanen skal ikke omfatte offentligt ejede arealer, hvis der for disse arealer er udarbejdet/udarbejdes en plan for forvaltningsindsatsen, der er i overensstemmelse med de fastsatte mål for naturtilstanden i Natura 2000-planen. Der indsættes et resumé af de offentlige planer i handleplanens bilag.

Handleplanen skal være så konkret, at dens gennemførelse kan vurderes. Dog må handleplanen ikke foregribe det præcise indhold af de aftaler eller afgørelser, der træffes i forhold til den enkelte lodsejer i forbindelse med gennemførelsen af handleplanen.

Handleplanen skal i samspil med vandplanlægningen realisere Natura 2000-planen for så vidt angår vandbehov for de naturtyper, som er direkte afhængige af et vandøkosystem. Natura 2000-planens mål om forbedret vandkvalitet i større søer, vandløb, fjorde og kystvande realiseres gennem indsatsen i vandplanlægningen og skal ikke indgå i Natura 2000-handleplanerne.

2.2 Miljøvurdering af handleplanerne

Natura 2000-handleplanerne er en type af planer, som kan være omfattet af krav om miljøvurdering i henhold til Bekendtgørelse af lov om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter (VVM) (lovbekendtgørelse nr. 4 af 3. januar 2023) – herefter refereret til som miljøvurderingsloven.

Ved vurderingen af om en handleplan er omfattet af Miljøvurderingsloven ses på kriterierne i lovens § 8. Erfaringsmæssigt er der en del handleplaner, som ikke vil være omfattet af miljøvurderingsloven. Det afhænger dog i alle tilfælde af det konkrete indhold af handleplanen, og der skal derfor altid foretages en særskilt vurdering for hver plan.

Denne handleplan er blevet vurderet til at være omfattet af miljøvurderingsloven.

Handleplanen falder ind under undtagelse i miljøvurderingslovens § 8, stk. 2 og er blevet screenet i forhold til lov om miljøvurdering af planer og programmer.

Det er muligt at finde screeningsafgørelsen på hjemmesiden hos de myndigheder, der har udarbejdet denne Natura 2000-handleplan.

For samtlige Natura 2000-planer er der foretaget en strategisk miljøvurdering (SMV). Natura 2000-planerne og de tilhørende miljøvurderinger kan findes på Miljøstyrelsens hjemmeside under Natura 2000, tredje generation planer (2022-2027).

3. Gennemførelse af Natura 2000-handleplan for sidste planperiode

3.1 Redegørelse for gennemførelse af sidste Natura 2000-handleplan

Handleplanerne for anden planperiode har været gældende siden udgangen af 2017. Kommunen har i den mellemliggende periode arbejdet for at gennemføre den indsats, der blev beskrevet i Natura 2000-planen for planperioden 2016-2021. For de skovbevoksede, fredskovspligtige arealer har Miljøstyrelsen arbejdet for at gennemføre indsatserne, der blev beskrevet i første generation af Natura 2000-planen fra 2010-2015 og videreført i anden planperiode 2016-2021.

Det er muligt at få et samlet overblik over tilskudscompenserede indsatser i Natura 2000-områderne i "Sammenfatning af Natura 2000-planerne 2022-2027" på Miljøstyrelsens hjemmeside.

Nedenstående tabeller viser en oversigt over de realiserede, påbegyndte og planlagte projekter inden for Natura 2000-området.

Tabel 1: Følgende indsatser er finansieret via kommunernes egne midler eller DUT-midler*.

	Indsats	Kommunalt ejet	Privatejet
Hedensted Kommune	Bekæmpelse af invasive arter som Kæmpe-Bjørneklo og Rynket rose	0 ha	7,2 ha
	Indsats for rigkær, ved inddragelse i indhegning	0 ha	0,7 ha
Vejle Kommune	Høslæt / slåning af strandeng	1,4 ha - årligt	-
	Hegning	1,2 ha	7,3 ha
	Bekæmpelse af invasive arter	1,2 ha - årligt	

* Omfatter ikke offentlige arealer, hvor ejeren gennemfører Natura 2000-planen i egne planer for forvaltningsindsatser. Se resumé af plan for forvaltningsindsatserne i bilag 1.

Tabel 2: Følgende indsatser er finansieret gennem landdistriktsmidler eller anden finansiering og gælder arealer, der ikke er skovbevoksede, fredskovspligtige arealer*.

	Indsats	Kommunalt ejet	Privatejet
Hedensted Kommune	Pleje af græs- og naturarealer	0 ha	14 ha oplyst om ordningen
	Rydning og forberedelse til afgræsning	0 ha	3 ha oplyst om ordningen
Vejle Kommune	Pleje af græs- og naturarealer på habitatnaturtyper	0 ha	1,32 ha

* Omfatter ikke offentlige arealer, hvor ejeren gennemfører Natura 2000-planen i egne planer for forvaltningsindsatser. Se resumé af plan for forvaltningsindsatserne i bilag 1.

Skovbevoksede, fredskovspligtige arealer følger en 12 års-cyklus, og første planperiode for disse løber således fra 2010 til 2021. Tabel 3 neden for viser status for de gennemførte eller igangværende indsatser i perioden 2010-2021 beliggende i kortlagt habitatskov inden for Natura 2000-området. Indsatserne er opgjort på indsatstype. Der kan være gennemført flere indsatser på det samme areal, hvorved samme areal kan fremgå flere gange (eksempelvis skovnaturtypebevarende drift og pleje forud for urørt skov, eller forbedring af hydrologi på samme areal, hvor der også er udført skovnaturtypebevarende drift og pleje). Indsatsplanerne for arealerne blev først udgivet i skovhandleplanerne i 2012.

Tabel 3 er baseret på tinglyste indsatser såsom urørt skov, på data fra tilskudsordningerne (beror på tilsagnsdata, hvorfor arealet for indsats kan være overestimeret i forhold til den endelige indsats, idet der altid vil være en vis del af de givne tilsagn, der ikke udnyttes). Der kan være usikkerheder i de indhentede data fra tilskudsordningerne fra 2010-15. Miljøstyrelsen har endvidere indhentet data for gennemførte indsatser i habitatnaturtyper på skovbevoksede fredskovsarealer fra offentlige myndigheder, og anvendt data i det omfang, Miljøstyrelsen har modtaget disse.

Tabel 3: Gennemførte indsatser på skovbevoksede, fredskovspligtige arealer. Tallene dækker over perioden 2010-2021.

Indsats	Tilskudsfinansiering på private arealer (ha) ¹	Offentlige arealer (ha) ²	Total (ha)
Forbedring af hydrologi*	0	0	0
Indsatser m.h.p. lysåben natur**	2	0	3
Skovnaturtypebevarende drift og pleje***	178	9	187
Urørt skov	2	128	131

¹ Indsatser på private arealer dækker over indsatser, som er tilskudsfinansierede.

² Indsatser på offentlige arealer dækker hovedsageligt over indsatser gennemført via lodsejeres egne midler men kan også være dækket af tilskudsordninger.

* *Forbedring af hydrologi* dækker over lukning af dræn og grøfter samt ophør med vedligeholdelse af afvanding

** *Indsatser for lysåben natur* dækker over græsning, hegning og rydning med henblik på lysåben natur.

*** *Skovnaturtypebevarende drift og pleje* dækker over flere indsatser, heriblandt sikring af naturtyper, træer til naturligt henfald, naturnær skovdrift, rydning af uønsket opvækst, problemarter og invasive arter samt skovgræsning og foryngelse.

Tabel 4: Følgende Life-projekter er iværksat i området (arealerne for Life-projekter i skovbevoksede, fredskovspligtige arealer indgår også af opgørelsen i tabel 3)

Miljøstyrelsen	LIFE Open Woods – LIFE 18/NAT/DK/000747. Skove langs nordsiden af Vejle Fjord indgår i projektet, hvis formål bl.a. er at forbedre naturtilstanden i skovene ved genskabelse af naturlig hydrologi, mere dødt ved samt lysstilling af træer. Projektet forløber i perioden 2019-2027.
-----------------------	---

Ud over de ovennævnte indsatser har myndighederne søgt at gennemføre Natura 2000-handleplanen gennem følgende tiltag:

- Der er på kommunens hjemmeside informeret om mulighederne for at søge landdistriktsmidler med link til Landbrugsstyrelsens tilskudsguide.
- Brev til alle lodsejere med udpegningsgrundlag med information om muligheden for at søge tilskud til pleje af græs- og naturarealer.
- Indsatsplan for bekæmpelse af Kæmpe-Bjørneklo udmøntes ved årlige tilsyn og håndhævelse på private arealer.
- Der er blevet undersøgt vandhuller i forbindelse med private henvendelser for at vurdere om der var behov for restaurering.
- Biodiversitetsstrategi med mål om mere sammenhængende natur, større variation, passe bedre på de sårbare arter, mental omstilling og mere plads i forhold til naturen.
- Der er indgået aftaler med private lodsejere, som understøtter foryngelse af skovhabitatnatur samt en aftale om at konvertere askeskov til eng under den forudsætning, at de resterende levende elletræer efterlades på arealet, indtil de er udlevet.
- Miljøstyrelsen har finansieret gratis rådgivning hos Dansk Skovforening for ejere af skovbevoksede, fredskovspligtige arealer i Natura 2000-områderne.
- Som opfølgning på skovlovens anmeldeordning for Natura 2000-områderne er der i flere Natura 2000-områder indgået aftaler med private lodsejere, der er med til at sikre naturindhold og arter på de berørte arealer (LBK. nr. 690 26. maj 2023, §17-19).
- Miljøstyrelsen har arbejdet for relevante støtteordninger for at understøtte implementeringen af Natura 2000-planerne.
- Miljøstyrelsen har udført en opsøgende indsats og har kontakttet nogle private lodsejere med større arealer af privat fredskov og informeret om muligheden for at søge tilskud til indsatser i de private fredskove.

Effekten af indsatserne bliver løbende vurderet i det Nationale Overvågningsprogram for Vandmiljø og Natur (NOVANA), som overvåger vandmiljøets og naturens tilstand inden for de områder, der prioriteres i forhold til de politisk fastsatte økonomiske rammer.

3.2 Foreløbig vurdering af gennemførelse af sidste Natura 2000-handleplan

Hedensted Kommune vurderer at med vedtagelse af Hedensted Kommunes "Indsatsplan for bekæmpelse af Kæmpe-Bjørneklo 2018-2028", har indsatsen for bekæmpelse af Kæmpe-Bjørneklo nedsat antallet af individer og har fået flere lodsejere til at bekæmpe ikke kun indenfor Natura 2000-området men også i hele kommunen. Dette er målt på, at der i løbet af en 6-årig periode er udsendt færre påbud om at bekæmpe og færre individer er fundet ved tilsyn. Selv om der er behov for en større indsats på naturtyperne vurderes det at indsatser uden for naturtyperne også vil have indflydelse på reduktion af Kæmpe-Bjørneklo i naturtyperne.

Bekæmpelse af *Rosa rugosa* i en 5 årig periode har fremmet den naturlige vegetation på strandvolde og strandenge.

Der er blevet undersøgt vandhuller i forbindelse med private henvendelser for at vurdere om der var behov for restaurering, hvilket ikke var relevant for de undersøgte vandhuller.

Kommunerne vurderer, at handleplanen for 2. planperiode er gennemført i overensstemmelse med det planlagte i de tilfælde, hvor det har været muligt at lave frivillige aftaler med de private lodsejere.

4. Behov for indsatser

Natura 2000-planen for N78 Skove langs nordsiden af Vejle Fjord, beskriver de konkrete mål for indsatsen. Indsatsprogrammet i Natura 2000-planerne er afstemt, så den økonomiske ramme og den krævede indsats i planerne passer sammen. Til gennemførelse af planerne stiller staten en række virkemidler til rådighed, ligesom det forudsættes, at kommunerne bidrager økonomisk via de midler, som kommunerne er blevet økonomisk kompenseret for af staten (DUT-midlerne).

På baggrund af Natura 2000-planen har kommunerne og Miljøstyrelsen vurderet, at der er behov for nedenstående konkrete forvaltningstiltag. Handleplanmyndigheden skal forsøge at indgå frivillige aftaler med lodsejere om drift. Hvor dette ikke er muligt, skal myndigheden påbyde en bestemt drift, hvis det er nødvendigt for opnåelse af målene i Natura 2000-planen eller for at forhindre forringelse og forstyrrelse.

Offentlige lodsejere kan selv organisere gennemførelse af indsatser på egne arealer.

Tabel 5: Behov for indsatser for naturtyperne*

Forventede indsatser		Skøn over behov:		
		Igangværende indsats	Ny indsats	Samlet behov for indsats
Lysåbne naturtyper	Græsning eller høslæt	14 ha	Op til 36,5 ha	Op til 56 ha
	Bekæmpelse af Kæmpe-Bjørneklo og rynket rose**** Hedensted Kommune Vejle Kommune	Ca. 7,2 ha 3 ha	Ca. 6,6 ha	Ca. 13,8 ha 3 ha
	Forbedring af hydrologi		11,8 ha	11,8 ha
	Klimalavbundsforundersøgelse****		34 ha ¹ 53 ha ²	34 ha ¹ 53 ha ²
Skovnaturtyper uden fredskovspligt	Skovnaturtypebevarende drift og pleje Hedensted Kommune Vejle Kommune		Op til 32,3 ha Op til 1,5 ha	Op til 32,3 ha Op til 1,5 ha
	Urørt skov		Op til 1,9 ha	Op til 1,9 ha
	Rydning af invasive arter		-	-
Skovnaturtyper med fredskovspligt**	Skovnaturtypebevarende drift og pleje	-	-	Op til 615,3 ha
	Urørt skov***	21,2 ha	-	Op til 636,4 ha
	Rydning af invasive arter	-	-	0,2 ha
Sammenbinding af naturtyper/ny habitatnatur	Optimering af forvaltning på ekstensive arealer, her i blandt naturbeskyttede arealer der ikke er kortlagt som habitatnatur* Vejle Kommune		Op til 10 ha	Op til 10 ha

* Omfatter ikke offentlige arealer, hvor ejeren gennemfører Natura 2000-planen i egne planer for forvaltningsindsatser. Se resumé af plan for forvaltningsindsatserne i bilag 1.

** Indsatser planlagt for skovnaturtyper med fredskovspligt vises udelukkende som et samlet behov for indsatser med undtagelse af urørt skov, hvor igangværende indsatser også vises. Skovnaturtypebevarende drift og pleje dækker over flere indsatser. Da der kan være overlap mellem indsats typer, og da der efter afslutning af én type indsats kan være behov for at gentage indsats typen, er behovet for indsatser vurderet samlet.

*** Igangværende indsats for urørt skov omfatter al tinglyst urørt skov til og med 2021. Tinglyst urørt skov anses i denne sammenhæng som en varig igangværende indsats.

**** Areal angivelse angiver kun slåning mod rynket rose på strandenge, da Kæmpe-Bjørneklo er mere spredt indenfor Natura 2000-området. Der er store forekomster af Kæmpe-Bjørneklo langs de to store vandløbssystemer og langs kysten. Indsatsplan for bekæmpelse af Kæmpe-Bjørneklo udmøntes ved årlige tilsyn og håndhævelse på private arealer.

****Potentialet for udtagning er dannet ud fra Klimalavbundskortet (Udtagningskortet) som er grundlag for Miljøstyrelsens tilskudsordning. Arealer med behov for forbedring af hydrologi indgår.

¹Indenfor Natura 2000-området

²Hele projektarealet

Areal angivelse angiver kun slåning mod rynket rose på strandenge, da Kæmpe-Bjørneklo er mere spredt indenfor Natura 2000-området. Der er store forekomster af Kæmpe-Bjørneklo langs de to store vandløbssystemer og langs kysten. Indsatsplan for bekæmpelse af Kæmpe-Bjørneklo udmøntes ved årlige tilsyn og håndhævelse på private arealer.

Hedensted Kommune har fået tilsagn om forundersøgelse af udtagning af kulstofholdige lavbundsjord på et projektområdeareal på 53 ha hvoraf 34 ligger indenfor Natura 2000-området. Projektet vurderes at kunne bidrage til større sammenhængende arealer, øget robusthed og give mulighed for mere naturlig dynamik. Udtagningen kan ligeledes være til gavn for bl.a. stor vandsalamander og bæklampret. Udtagningen skal også bidrage til at reducere udledningen af CO₂ og et renere vandmiljø. Forundersøgelsen iværksættes i planperioden hvor Hedensted Kommune også vil undersøge muligheden for at projektet kan bidrage til gunstig bevaringsstatus for naturtyperne.

Hedensted Kommune vil undersøge muligheden for at bekæmpe rynket rose med afgræsning i stedet for slæt.

Tabel 6: Behov for indsatser for arter udover indsatser for naturtyper. Tabellen viser kun indsatser for arter på lysåbne naturtyper og skovnaturtyper uden fredskovspligt*

Forventede indsatser	Skøn over behov:		
	Igangværende indsats	Ny indsats	Samlet behov for indsats
Restaurering af vandhuller Hedensted Kommune		Ca. 15 stk	Ca. 15 stk

* Omfatter ikke offentlige arealer, hvor ejeren gennemfører Natura 2000-planen i egne planer for forvaltningsindsatser. Se resumé af plan for forvaltningsindsatserne i bilag 1.

Hedensted Kommune vil undersøge muligheden og behovet for at restaurere vandhuller, hvor vandhullerne har moderat til ringe tilstand eller etablere ekstensiv drift omkring dem for at sikre og forbedre levesteder for stor vandsalamander.

I området findes stabile bestande og velegnede levesteder for hvepsevåge og isfugl samt skæv vindelsnegl. Der vurderes ikke at være væsentlige trusler mod arter og fugle.

Indsatsen for isfugl er opretholdelse af fysisk variation i kommunevandløbet Rohden Å, med ingen eller reduceret vedligeholdelse af vandløbet, så udhængende og underskårne brinker bevares. Derudover bevares træer/udhængende grene i videst muligt omfang. Ved brug af vandområdeplanens virkemidler sikres opretholdelse eller forbedring af den biologiske kvalitet i Natura 2000-områdets vandløb til gavn for vandløbenes dyreliv og dermed for fødegrundlaget for isfugl.

Som den forestående planperiode er indsatsen for bæklampret opretholdelse af fri dynamik og variation i Rohden Å, hvor arten er udbredt, både i hovedløbet, der er kommunalt vandløb og i flere private tilløb. Hedensted Kommune forvalter strækningen ved at gennemgå den for at kunne fjerne eventuelle spærringer. Åstrækninger bliver vedligeholdet med regulativbetinget grødeskæring. Der findes ikke spærringer i vandløbet, der begrænser artens vandring eller fødesøgning. Fødegrundlaget vurderes at være sikret vis vandløbssystemets gode fysiske og biologiske kvalitet.

På skovbevoksede arealer vil mange af de tiltag, der implementeres for skovnaturtyperne også være gavnlige for de arter, der er knyttet til naturtyperne. Urørt skov samt skovnaturtypebevarende drift og pleje med bevaring af træer til naturligt henfald kan bidrage til at forbedre levestederne for områdets skovtilknyttede arter.

5. Indsatser fordelt på aktør

Grundlæggende er ansvaret fordelt, så kommunerne er ansvarlig myndighed på alle arealer i kommunen undtagen de skovbevoksede fredskovspligtige arealer.

Miljøstyrelsen er ansvarlig myndighed for de skovbevoksede fredskovspligtige arealer. Det gælder dog, at kommunerne er ansvarlige for de arealer i fredskov, der er beskyttet efter §3 i naturbeskyttelsesloven.

Myndighederne er ansvarlige, jfr. ovenstående fordeling, for gennemførelse af handleplanen undtagen for offentlige arealer, hvor lodsejer selv er ansvarlige for at gennemføre handleplanen. De fleste indsatser er geografisk bestemt, hvorved den nævnte myndigheds- og arealdeling er gældende. Det er muligt at finde relevante Natura 2000-geodata i [MiljøGIS](#)¹. Endvidere kan overvågningsdata fra NOVANA-programmet tilgås via [Danmarks Miljøportal](#)² og i Natura 2000-basisanalyserne.

Hver myndighed eller lodsejer er ligeledes ansvarlige for de arter på udpegningsgrundlaget, som ikke er geografisk fordelt p.ba. overvågningsdata, inden for deres respektive myndighedsområde eller egne arealer.

I tabellen neden for ses fordelingen af Natura 2000-områdets arealer fordelt ud på aktører.

Tabel 7: Fordeling af naturtypearealer på aktører

	Naturtype	Handleplanmyndighed			Offentlige lodsejere, der planlægger selv
		Hedensted Kommune	Vejle Kommune	Miljøstyrelsen	Naturstyrelsen
Skovnaturtyper med fredskovspligt	9120 Bøg på mor med kristtorn	-	1 ha	17 ha	0 ha
	9130 Bøg på muld	-	-	573 ha	186 ha
	9150 Bøg på kalk	-	-	17 ha	15 ha
	9160 Ege-blandskov	-	-	9 ha	32 ha
	91E0 Elle- og askeskov	-	-	20 ha	12 ha

¹ <https://miljoegis.mim.dk/spatialmap?profile=natura2000planer3-2022>

² <https://www.miljoportal.dk/>

6. Prioritering af den forventede indsats

Natura 2000-planerne 2022-2027 har især fokus på en naturforvaltning, hvor man gør brug af naturens egne dynamikker. Samtidig fastholdes en række indsatser, der er kendt fra de gældende planer.

Hovedformålene med indsatserne i tredje planperiode (2022-2027) er:

1. Fokus på mere naturlige processer og naturens robusthed

- 1.1. der er øget fokus på en mere naturnær forvaltning med fokus på at sikre sammenhæng i naturen og mere naturlige dynamikker i Natura 2000-områderne
- 1.2. der arbejdes for at udvide arealet med urørt skov
- 1.3. der er fokus på tiltag mod klimaforandringer og dermed områdernes robusthed over for pludselige hændelser

2. Sikre og forbedre tilstanden af den eksisterende natur og levesteder hvilket bl.a. er i overensstemmelse med 'brandmandens lov' og EU's biodiversitetsstrategi 2030

- 2.1. fortsætte arbejdet med at sikre naturtilstanden f.eks. ved naturpleje på plejekrævende arealer
- 2.2. fortsætte arbejdet med at afsøge behovet for og udlægge forstyrrelsesfrie zoner bl.a. til gavn for trækfugle, marine naturtyper og havpattedyr
- 2.3. fokus på indsatser, der gavner truede arter og fugle
- 2.4. fortsætte arbejdet med at afsøge behovet for at regulere fiskeri i beskyttede områder

3. Bekæmpe invasive arter

- 3.1. fortsætte arbejdet med at bekæmpe invasive arter

Prioriteringen af den forventede forvaltningsindsats i planperioden er sket på baggrund af opgørelsen af behovet for konkrete indsatser (se kapitel 4). Den nedenstående prioritering afspejler således den forventede tidsfølge af indsatsen i forbindelse med de konkrete forvaltningstiltag.

- Hedensted Kommune har fået tilsagn om forundersøgelse af udtagning af kulstofholdige lavbundsjord. Indsatsen prioriteres højt. For at kunne udføre forundersøgelsen ansættes ekstra arbejdskraft til at udføre projektet.
- Det særlige fokus på bekæmpelse af Kæmpe-Bjørneklo fortsætter.
- Hedensted Kommune vil undersøge muligheden for at bekæmpe Rynket rose med afgræsning i stedet for slæt samt facilitere øvrige frivillige græsningsprojekter på lysåbne naturtyper.
- Undersøgelse af vandhuller sker løbende og i forbindelse med forundersøgelse af kulstofrige lavbundsjord.
- Miljøstyrelsen vil for de skovbevoksede, fredskovspligtige arealer kontakte private ejere af fredskovsarealer større end 20 ha med henblik på at informere om muligheden for en mere skovnaturtypebevarende drift, tiltag for arter og muligheden for at udlægge til urørt skov.
- Miljøstyrelsen vil fortsat prioritere at indgå i relevante Life-projekter nye som gamle.

7. Forventede initiativer og plan for interessentinddragelse

Det er Hedensted Kommunes, Vejle Kommunes og Miljøstyrelsens hensigt at planlægge og udføre projekterne som vist i nedenstående tabel 7, og i den forbindelse tager myndighederne en række initiativer for at inddrage lodsejere og andre interessenter i projekterne.

Tabel 7 viser myndighedernes plan for interessentinddragelse. Der kan ske ændringer, hvis det ønskes af lodsejerne, eller hvis andre forhold taler for det.

Tabel 7. Forventet plan for interessentinddragelse

Projekt navn	Initiativ	Tidsplan	Myndighed
Orientering af Grønne Råd om projektstatus	Kommunerne afholder møder 2 gange årligt	2024	Hedensted Kommune
Hjemmeside og breve	Information om tilskudsordninger	Hele planperioden	Hedensted Kommune
Bekæmpelse af invasive arter i sårbare naturområder	Direkte kontakt til relevante lodsejere	Hele planperioden	Hedensted Kommune
Græsningsprojekter	Direkte kontakt til relevante lodsejere	Hele planperioden	Hedensted Kommune
Undersøgelse vandhuller	Direkte kontakt til relevante lodsejere	Løbende	Hedensted Kommune
Klima-lavbund forundersøgelse	Direkte kontakt til relevante lodsejere, borgermøder mv.	2024-2025	Hedensted Kommune
Kontakt til ejere af skovbevoksede fredskovspligtige habitatskovsarealer	Miljøstyrelsen kontakter skovejere med mere end 20 ha skovhabitatarealer og orienterer om muligheder for tilskud.	I løbet af planperioden	Miljøstyrelsen
Vejledning om mulige tiltag i skovhabitatnatur	Miljøstyrelsen understøtter en vejledningstjeneste ¹ til de private skovejere, hvor de kan søge gratis råd og vejledning omkring skovhabitatnatur.	Hele planperioden	Miljøstyrelsen
Møder med Grønt Fremdriftsforum	Miljøstyrelsen afholder møder med Grønt Fremdriftsforum og vil sætte emnet på dagsordenen, når det er relevant eller efterspørges.	Hele planperioden	Miljøstyrelsen

¹ Dette varetages for nuværende af Dansk Skovforening.

Projekterne gennemføres ved frivillige aftaler, og derfor er det i mange tilfælde ikke på nuværende tidspunkt muligt at beskrive hvornår projekterne fysisk bliver udført. Kommunerne og Miljøstyrelsen vil i hvert enkelt tilfælde sørge for, at relevante interessenter bliver inddraget.

Bilag 1: Resumé af offentlige lodsejeres planer for forvaltningsindsatser

Det gælder, at såfremt en offentlig myndighed som grundejer beslutter selv at udarbejde forvaltningsplaner, driftsplaner mv. i overensstemmelse med Natura 2000-planen, skal et resumé af den enkelte plan med beskrivelse af forvaltningsindsatsen indsendes til de berørte myndigheder senest 9 måneder efter Natura 2000-planens offentliggørelse jf. Bekendtgørelse om kommunalbestyrelsernes Natura 2000-handleplaner (BEK nr. 944 af 27/06/2016) §5 stk. 2 samt Bekendtgørelse om tilvejebringelse af Natura 2000-skovplanlægning (BEK nr. 946 af 27/06/2016) §15 stk. 2.

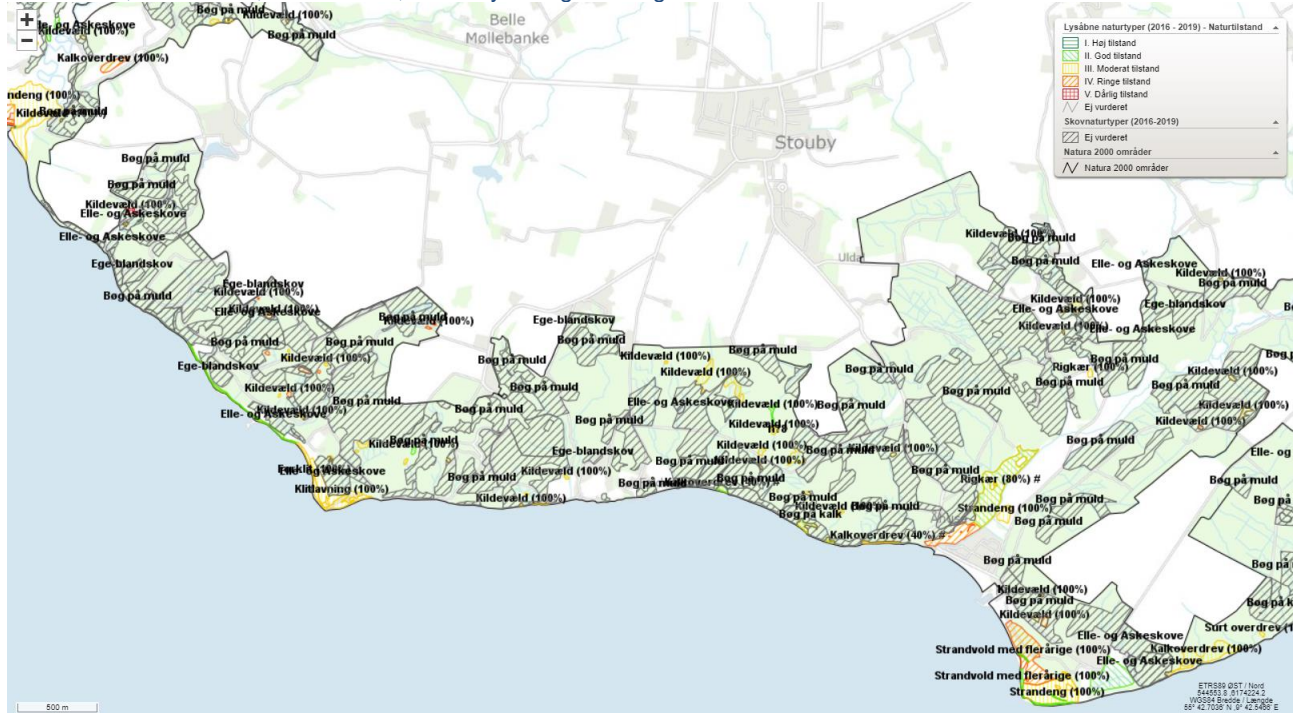
I dette bilag vil Naturstyrelsens resume af deres forvaltningsplan fremgå. Resumeet vil fremgå af bilaget i Natura 2000-handleplanen ved offentliggørelse..

Bilag 2: Kortbilag

Herunder er indsat afgrænsning af Natura 2000-området med de kortlagte naturtyper og med angivelse af naturtilstand i fem kategorier (ej angivet for skovnaturtyper). Kort kan ses online på <https://miljoegis.mim.dk/spatialmap?profile=natura2000planer3-2022>

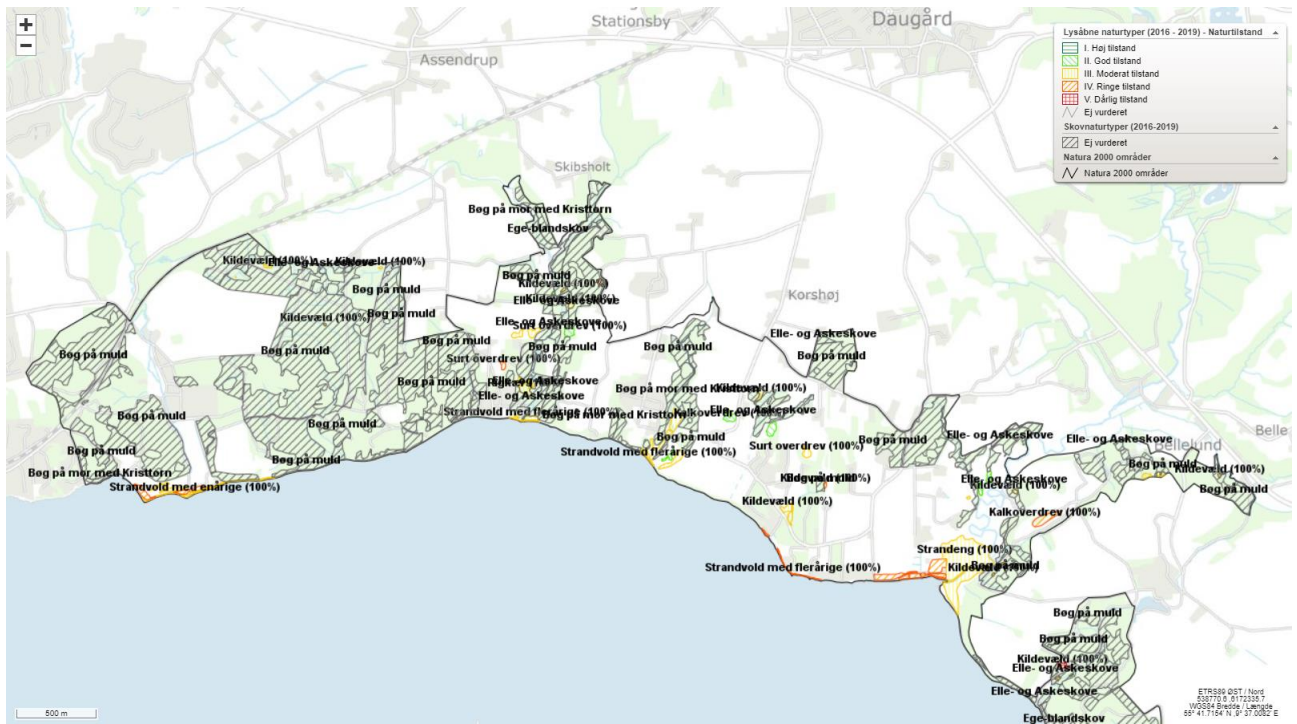
Natura 2000-område N78 Skove langs nordsiden af Vejle Fjord, østlige del: Eskemose Skov, Staksrode Øster- og Vesterskov, Rand Skov, Sønderskov, Barrit Tykke og Klakring Skovhaver.

Natura 2000-område N78 Skove langs nordsiden af Vejle Fjord, midterste del: Tingbjerg Skov, Thybo skov, Fællesskov, Ullerup skov, Grund Skov, Vesterskov, Bankehøve, Stouby Skov, Lyseskov, Mølleskov, Hessel, Nyager Skov, Lindfald, Rosenvold og Bjergfald Skov.

Udkast til Natura 2000-handleplan 2022-2027

Natura 2000-område N78 Skove langs nordsiden af Vejle Fjord, vestlige del: Kongeskov, Tyktorn, Hestehave, Præstegårds Skov, Storskov, Assendrup skov, skove syd for Ulbækgård, skove ved Dauggårdstrand.

Resume

Natura 2000-handleplan for Skove langs nordsiden af Vejle Fjord (nr. N78)

Natura 2000-**handleplanen** beskriver ansvarsfordeling mellem aktører samt den indsats, der skal igangsættes for at sikre de naturtyper Natura 2000-området er udpeget for og skal igangsættes inden udgangen af 2027 (dog udgangen af 2033 for de skovbevoksede, fredskovspligtige arealer). Indsatsen udføres både på offentlige og privatejede arealer i området.

Miljøstyrelsen
Tolderlundsvej 5
5000 Odense C

www.mst.dk